

WSTĘP

Instytut Organizacji i Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego od szeregu lat prowadzi w szerokim zakresie prace badawcze nad problematyką strategii wzrostu przedsiębiorstw. Tematyka ta jest niezmiernie ważna dla gospodarki narodowej, ma znaczenie zarówno teoretyczne, jak i praktyczne. Głównym jej założeniem jest celowe kształtowanie struktur organizacyjnych przedsiębiorstw w procesie wzrostu i kierowanie procesami intergracyjnymi. Ma to przyczynić się do wyeliminowania lub przynajmniej ograniczenia strat związanych z przypadkowością decyzji wzrostu przedsiębiorstw, a zwłaszcza niecelowego i niedostatecznie przygotowanego łączenia przedsiębiorstw. Badania w tym zakresie mają więc znaczenie dla zwiększenia efektywności gospodarowania. Zagadnieniu temu poświęcone są prace badawcze prowadzone w Instytucie od 1969 r., najpierw jako badania indywidualne, podejmowane w ramach prac doktorskich i przedstawiane w publikacjach, a później w ramach tematów węzłowych, międzyresortowych, a także resortowych i branżowych. Tematyka reprezentowana poniżej mieści się w problemie MR I 30 - 21.6. "Metody kierowania procesami koncentracji i integracji przedsiębiorstw przemysłowych krajowych i zagranicznych", którego koordynatorem I stopnia jest Instytut Badań Systemowych PAN, a koordynatorem II stopnia jest Instytut Filozofii i Socjologii PAN.

Działalność badawcza w tak ważnej i szerokiej problematyce wymaga od pracowników Instytutu szeregu konsultacji z naukowcami z innych krajów oraz innych ośrodków naukowych, a także z praktykami. Wyjątkowo efektywnym forum takiej wymiany poglądów stało się zorganizowane steraniem Instytutu seminarium naukowe nt. "Strategiczne problemy wzrostu przedsiębiorstw", które odbyło się w 1978 r.

Główną tematyką seminarium były zagadnienia związane ze

wstępną fazą łączenia przedsiębiorstw, a także problemy sterowania procesem integrowania łączonych jednostek w kierunku przekształcania samodzielnych dotąd całości, o często przeciwnych celach, w nową jedność podporządkowaną wspólnemu celowi.

W zakres tematyki seminarium weszły również zagadnienia:

- zmian metod zarządzania i instrumentów ekonomicznych w miarę wzrostu wielkości i złożoności przedsiębiorstwa pod wpływem łączenia,

- motywacyjnego oddziaływania na kadrę kierowniczą i współpracowników dla wytworzenia podstawy cechującej się gotowością integracyjną,

- planowanie i obliczanie zamierzonych efektów przedsięwzięć integracyjnych przedsiębiorstw i ich analiza.

W dyskusji jaka wywiązała się w związku z ogłoszonymi referatami wyróżnić można było 10 zasadniczych tematów:

1) koncentrujący się na zagadnieniach: wzrostu przedsiębiorstw, stopnia jego obiektywizacji, celowości wzrostu, miar efektywności wzrostu, strategiczności decyzji dotyczących wzrostu przedsiębiorstw, kosztownego odzwierciedlenia wzrostu,

2) dotyczący wyboru form integracji przedsiębiorstw i stopnia ich optymalności, wyboru najwłaściwszej formy i zasad postępowania przy integrowaniu,

3) traktujący o cechach integracji, określeniu celów, prawidłowym ich stawianiu i znajdowaniu wariantów rozwiązań,

4) stawiający problem wyboru form integracji i ich zindywidualizowania na tle błędów w procesie integracji, a zwłaszcza wobec tendencji uniformizacji tych form,

5) zwracający uwagę na znaczenie wiedzy o otoczeniu zewnętrznym przy realizacji procesów łączenia,

6) podnoszący problem układu branżowego i ujemnych konsekwencji, jakie dla procesów łączenia wynikają z przerostów pionowych w tych układach,

7) poruszający kwestię tendencji monopolistycznych, umacniających się w warunkach funkcjonowania wielkich organizacji gospodarczych (a zwłaszcza w warunkach przekształcania się zjednoczeń w wielkie organizacje gospodarcze), i omawiający na tym tle zagadnienia rynku oraz systemu zarządzania,

8) omawiający udział niższych szczebli zarządzania w decy-

jach dotyczących procesów integracyjnych oraz problemu decentralizacji zarządzania,

9) stawiający zagadnienia: integracja formalna, a stan zintegrowania rozumiany jako kategoria jakościowa: mierzenie stopnia zintegrowania, jego ocena,

10) wskazujący na niezbędność istnienia obok makroekonomicznej teorii wzrostu - teorii wzrostu mikroekonomicznego, dotyczącej funkcjonowania jednostek gospodarczych w dynamicznym otoczeniu.